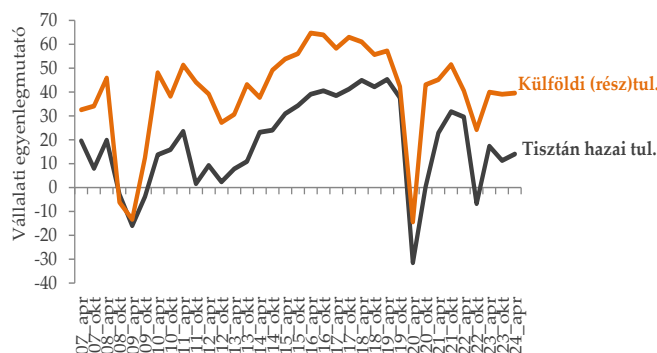

Gazdasági Havi Tájékoztató

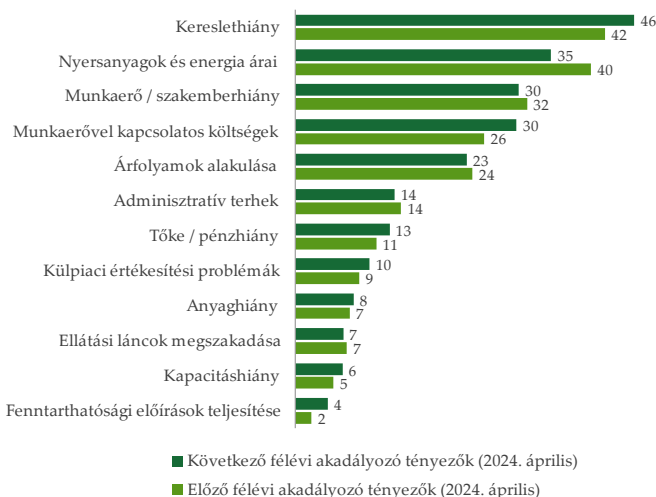
Javuló üzleti környezet, bizonytalan várakozások – A féléves konjunktúra-felvétel eredményei

Az MKIK GVI áprilisi vállalati konjunktúravizsgálata 1 953 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul. A GVI Konjunktúramutató 2024. áprilisára az októberi +19 ponttól +22 pontra emelkedett. A mutató értéke a mostani javulás ellenére elmarad az előző év azonos időszakában tapasztalható szintjétől... [Bővebben](#)

Üzleti tevékenységet akadályozó tényezők (2019-2024)

2024 tavaszán a hazai vállalkozások 93 százaléka tapasztalt valamilyen negatív tényezőt az elmúlt félévben. Az üzleti tevékenységet leginkább a kereslethiány (42%), illetve a nyersanyagok és az energia árai (40%) akadályozták, a vállalkozások hasonló arányban említették ezt a két területet. A munkaerő- és szakemberhiány (32%) szintén nagy arányban okoz nehézséget... [Bővebben](#)

Nemzetközi tendenciák

Németországban - a legutóbbi 4 hónap óta először - az IFO üzleti bizalmi index értéke csökkent júniusban. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) értéke szintén csökkent, míg a munkanélküliségi ráta 6%-ra növekedett. Ezzel ellentétben, a franciaországi INSEE üzleti bizalmi index ...[Bővebben](#)

JAVULÓ ÜZLETI KÖRNYEZET, BIZONYTALAN VÁRAKOZÁSOK AZ MKIK GVI 2024. ÁPRILISI FÉLÉVES KONJUNKTÚRAFELVÉTELÉNEK EREDMÉNYEI

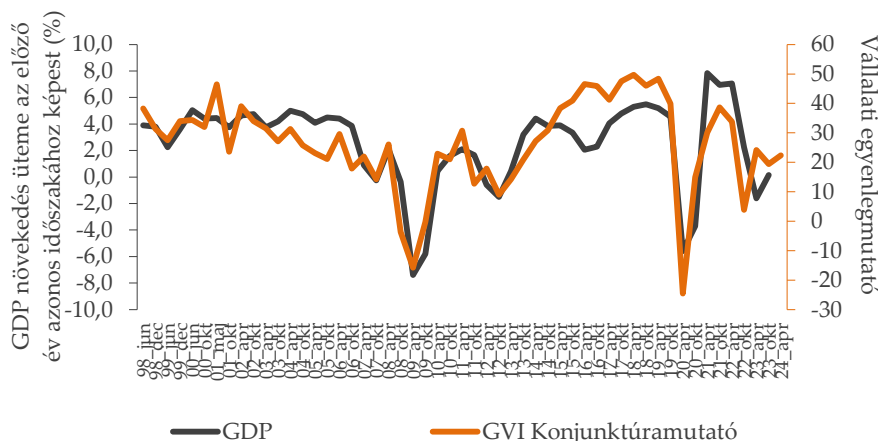
Az MKIK GVI áprilisi vállalati konjunktúravizsgálata 1 953 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul. Az adatfelvétel április 1. és 30. között zajlott. Az MKIK GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra és a vállalkozók szubjektív helyzetértékelésére támaszkodik.

A GVI Konjunktúramutató az októberi +19 pontról áprilisére +22 pontra emelkedett. A mutató a felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról másfél év alatt lényegében vissza emelkedett a koronavírus-járvány kitörését megelőző értékre (2019. október: +40 pont; 2021. október: +39 pont), 2022 második félévében azonban ismét jelentős csökkenés történt, amit részben ellensúlyozott a 2023. tavaszi emelkedés, 2023 októberében azonban ismét enyhe visszaesés következett be. A mutató értéke a mostani javulás ellenére elmarad az előző év azonos időszakában tapasztalható szintjétől. A várakozások optimistábbá válása elsősorban a kis- és középvállalkozások körében tapasztalható 2024 tavaszán.

A bizonytalansági mutató értéke lényegében nem változott 2023 októberéhez képest, jelenleg 56 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése továbbra is számottevő mértékben polarizált, azaz a vállalkozások helyzetértékelésében jelentős különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.

A vállalkozások a múlt félévhez képest lényegében változatlanok ítélik az üzleti klímát, várakozásaik ugyanakkor továbbra is erősen megoszlanak vállalati kategóriák szerint. Összességében a megrendelések és a beruházások várható szintjére vonatkozó prognózisok pozitívabbá váltak az elmúlt fél év során, míg a várható üzleti helyzet megítélése nem változott.

1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása

	2022. ápr.	2022. okt.	2023. ápr.	2023. okt.	2024. ápr.
GDP	7,1	2,3	-1,6	0,1	
GVI Konjunktúramutató	33,8	3,9	24,2	19,4	22,4

Forrás: KSH, GVI 2024

Megjegyzés: GDP adatok – szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatokból számolt, féléves növekedési ütemek, előző év azonos időszaka = 0; GDP bal oldali tengely; GVI Konjunktúramutató: jobb oldali tengely

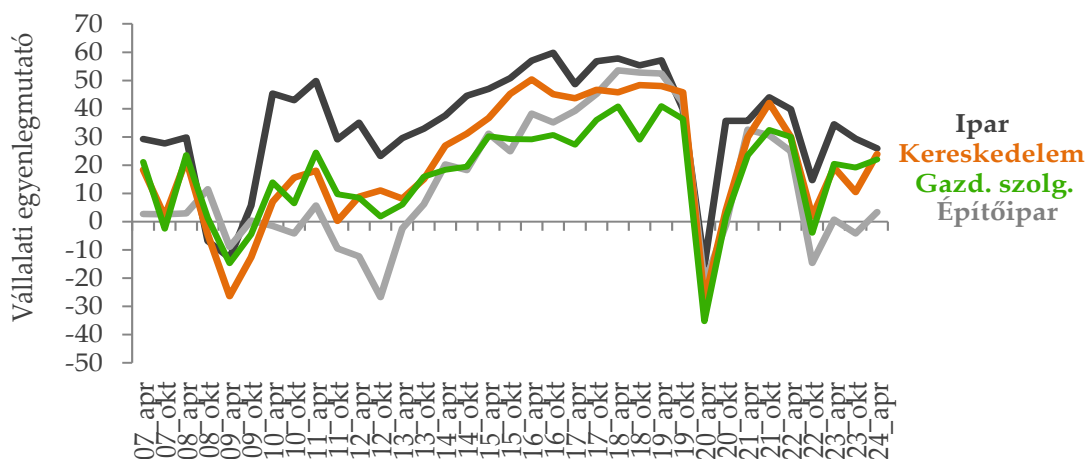
A GVI Konjunktúramutató alakulása vállalati jellemzők szerint

A Konjunktúramutató értéke a feldolgozóipari (+26 pont) cégek esetében a legmagasabb, a kereskedelmi cégek esetében +24 ponton, a szolgáltató vállalatok körében +22 ponton, míg az építőipari vállalkozások körében +3 ponton áll. A legjelentősebb elmozdulás az előző félévhez képest a kereskedelmi cégek esetében következett be, ahol 14 ponttal nőtt a mutató értéke októberhez viszonyítva. Az építőipar területén 8, a szolgáltató cégek körében 3 pontos javulás, míg a feldolgozóipari cégek körében 3

pontos visszaesés tapasztalható októberhez képest.

A cégeket tulajdonszerkezetük alapján vizsgálva azt láthatjuk, hogy a Konjunktúramutató értéke a külföldi (rész)tulajdonban (+40 pont) álló vállalkozások körében lényegesen magasabb a tisztán hazai tulajdonban lévő cégekhez képest (+14 pont). Az előző félévhez viszonyítva a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek esetében 1 ponttal, a tisztán hazai tulajdonú vállalkozások körében pedig 3 ponttal nőtt a Konjunktúramutató értéke.

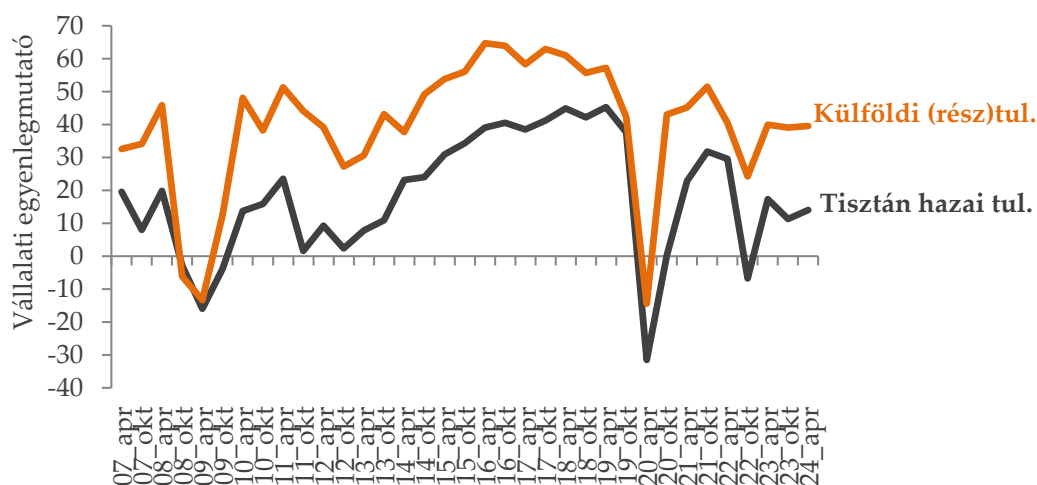
2. ábra: A GVI Konjunktúramutató gazdasági ág szerint

Forrás: GVI 2024

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százalékos skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

3. ábra: A GVI Konjunktúramutató tulajdonszerkezet szerint

Forrás: GVI 2024

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százalékos skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Exporttevékenység szerint a nem exportáló (+16 pont) és a részben exportáló (+19 pont) cégek között alacsonyabb a Konjunktúramutató értéke, mint a döntően exportálók esetében (+35 pont). A nem exportáló és a részben exportáló cégek kategóriájában 7 ponttal nőtt, a döntően exportáló vállalatok körében pedig 4 ponttal csökkent a mutató értéke az előző félévhez képest.

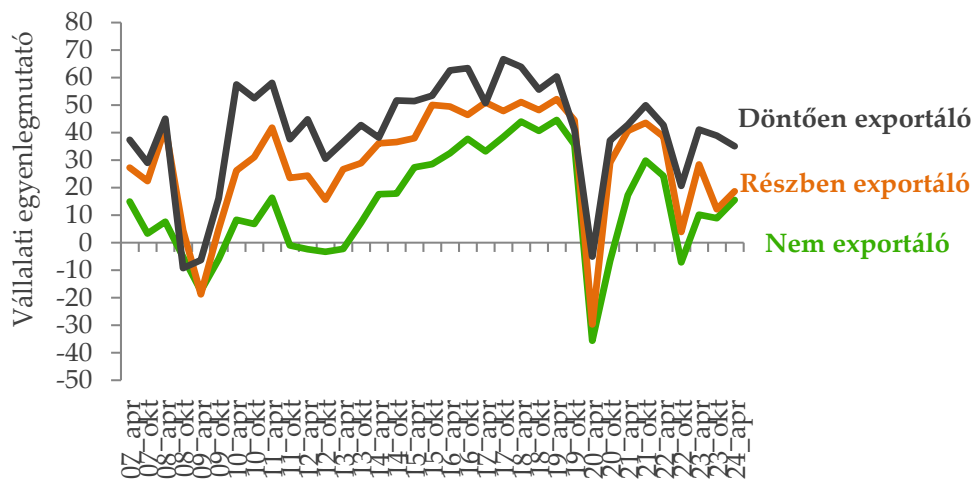
A cégméret szerinti elemzés azt mutatja, hogy az összes létszámkategóriában javultak vagy lényegében stagnáltak a cégek várakozásai. A Konjunktúramutató értéke a 10 főnél kisebb vállalatok körében -4 pont, a 10–49 fős kategóriában +7 pont, az 50–249 fős csoportban +30 pont, a legnagyobb, 250 főnél nagyobb létszámmal működő cégek esetében pedig +39 pont. Az 50–249 fős kategóriában az elmúlt fél év során 13, a mikrovállalkozások esetében pedig 6 ponttal nőtt a Konjunktúramutató értéke októberhez képest, a 10–49 fős cégek esetében nem történt változás, a 250 fő feletti nagyvállalatok körében pedig 2 pontos csökkenés következett be.

Az üzleti klíma megítélésének kis mértékű javulása vagy stagnálása a meghatározó tendencia a legtöbb vizsgált vállalati szegmensben, azonban a várható helyzet értékelése továbbra is nagymértékben eltér vállalati jellemzők szerint. A jelenlegi

körülmények között a legkedvezőbb üzleti klímára továbbra is a nagyvállalatok, a döntően exportáló vállalatok, a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek és az ipari vállalkozások számítanak, fontos ugyanakkor, hogy a külföldi (rész)tulajdonban lévő vállalatok kivételével pont ezekben a szegmensekben rendre csökkent a mutató értéke októberhez képest. A Konjunktúramutató értéke negatív a 10 főnél kevesebb munkatársat foglalkoztató mikrovállalkozások körében, ami ebben a csoportban recessziós várakozásokra utal. Emellett a Konjunktúramutató lényegesen átlag alatti értéket mutat az építőiparban, a 10–49 főt foglalkoztató kisvállalkozások körében, illetve a tisztán hazai tulajdonban lévő vállalatok esetén is.

Az üzleti klíma értékelése a legtöbb kategóriában hasonló az egy évvel ezelőtti eredményekhez, de a vállalati csoportok többsége kis mértékben a 2023. áprilisban tapasztalható szint alatt marad. Ez a szint viszont a 2022. októberi mélyponthoz képest lényegesen magasabb. A jelenlegi adatfelvételi hullámot megelőzően – a koronavírus-járvány első és második hullámát, illetve az energiaválság időszakát leszámítva – legutóbb 2013 folyamán adtak hasonló helyzetértékelést a cégek várható kilátásairól.

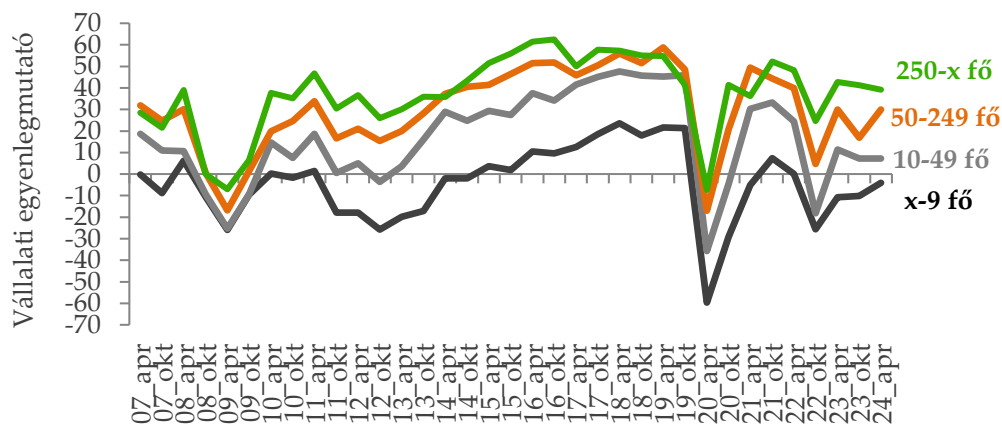
4. ábra: A GVI Konjunktúramutató exporttevékenység szerint

Forrás: GVI 2024

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százalékos skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

5. ábra: A GVI Konjunktúramutató létszámkategória szerint

Forrás: GVI 2024

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százalékos skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

ÜZLETI TEVÉKENYSÉGET AKADÁLYOZÓ TÉNYEZŐK (2019–2024)

Elemzésünkben bemutatjuk, hogy a koronavírus-járvány, valamint az orosz-ukrán háború és az energiaválság hogyan rajzolta át a cégek problématerképét, és hogy jelenleg milyen üzleti tevékenységet akadályozó tényezőkkel szembesülnek a hazai vállalkozások. Az adatok a GVI elmúlt tíz féléves konjunktúrafelvételéből származnak (2019 októberétől 2024 áprilisáig), legutóbb, 2024. április 1. és 30. között 1953 céget kérdeztünk meg a témában.¹

Tovább fokozódó kereslethiány

2024 tavaszán a hazai vállalkozások 93 százaléka tapasztalt valamilyen negatív tényezőt az elmúlt félévben. Az üzleti tevékenységet leginkább a kereslethiány (42%), illetve a nyersanyagok és az energia árai (40%) akadályozták, a vállalkozások hasonló arányban említették ezt a két területet. A munkaerő- és szakemberhiány (32%) szintén nagy arányban okoz nehézséget a vállalkozásoknak, ez a tényező került a harmadik helyre a nehézségek sorrendjében. A munkaerővel kapcsolatos költségek (26%), illetve az árfolyamok alakulása (24%) a cégek nagyjából negyedének jelentett problémát, az adminisztratív terhek (14%), valamint a tőke-/pénzhiány (11%) hátrányos hatását a vállalkozások több mint tizede említette. A vállalatok kevesebb mint tizede jelölte akadályozó tényezőnek a külpiazi értékesítési problémákat (9%), az anyaghiányt (7%), az ellátási láncok megszakadását (7%), a kapacitáshiányt (5%), valamint a fenntarthatósági előírások teljesítését (2%).

A következő félévi üzleti tevékenységre vonatkozóan hasonlóan pesszimisták a

vállalkozások, mint amennyire az előző félévi felmérés során, 2023 októberében is voltak. 2024 áprilisában a cégek 94 százaléka számít valamilyen nehézségre a következő félévben, ami mindössze 1 százalékponttal alacsonyabb az előző félévben mért értéknél. A 2023 októberi konjunktúrafelmérés eredményeihez képest számottevően csökkent a nyersanyagok és az energia áraitól (39%-ról 32%-ra), valamint a munkaerőhiánytól (36%-ról 30%-ra) tartó cégvezetők aránya, ugyanakkor növekedés tapasztalható a kereslethiány (43%-ról 46%-ra) a külpiazi értékesítési problémák (7%-ról 10%-ra) és az anyaghiány (5%-ról 8%-ra) kapcsán. Az utóbbi egy évet tekintve az árfolyamok alakulása csökkenő tendenciát mutat, miközben a többi akadályozó tényező említési gyakorisága nem változik számottevően. Az adminisztratív terhek, amelyre először a 2023 őszi adatfelvétel során kérdeztünk rá, egyből a hatodik helyre került a cégek jövőre vonatkozó problématerképén, és ez 2024 tavaszára sem változott.

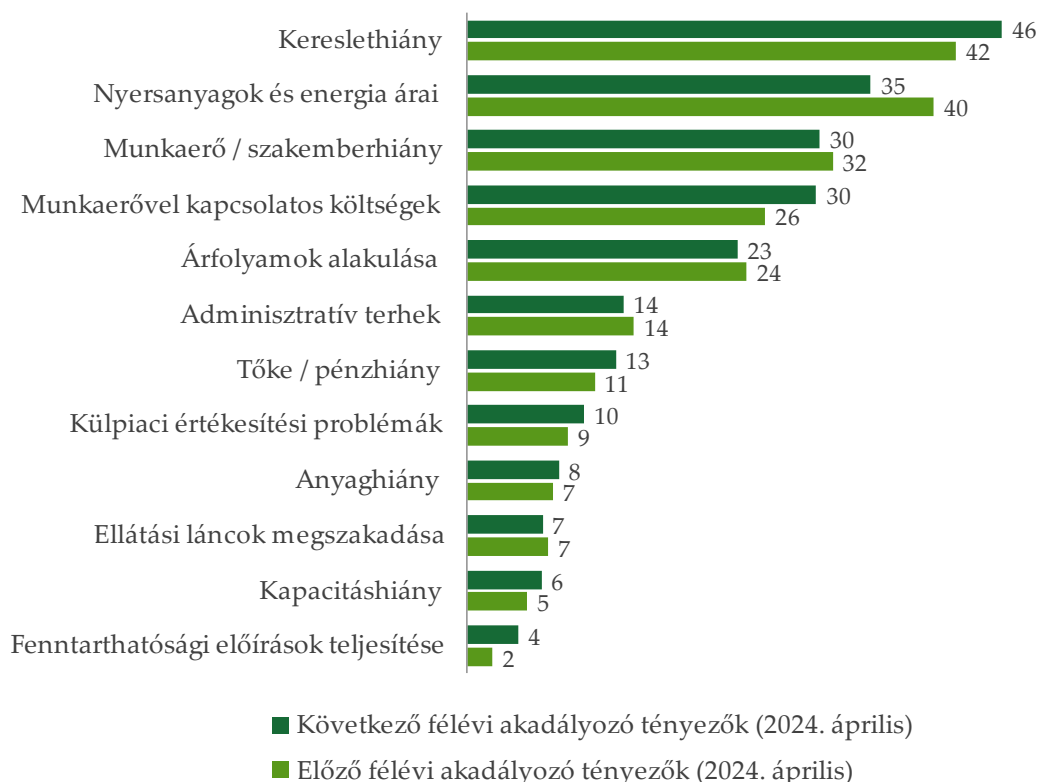
2024 áprilisában a vállalatok az előző félévben tapasztaltakhoz képest magasabb arányban gondolják azt, hogy a következő

¹ Az adatfelvétel eredményeit súlyoztuk a cégek GDP-hez való becsült hozzájárulása alapján, a területi összetétel (régiók), az ágazatok, illetve a létszám kategóriák szerint. A súlyozás következtében az elemzésben számolt megoszlások nem a válaszadó cégek alapmegoszlásait, hanem a gazdasági súlyuk szerinti megoszlásait tükrözik.

fél évben a kereslethiány (4 százalékpontos különbség) és a munkaerővel kapcsolatos költségek (4 százalékpontos különbség) akadályozó tényezőkké fognak válni, míg a nyersanyagok és az energia áraival (5

százalékpontos különbség) már kevesebb cég számol. A többi felsorolt tényező kapcsán e tekintetben nincs lényeges különbség. (1. ábra)

1. ábra: A 2024 áprilist megelőző félévben tapasztalt és a következő félévre várt akadályozó tényezők összevetése, százalék

Forrás: GVI 2023–2024

Megjegyzés: Az akadályozó tényezők közül egy válaszadó legfeljebb hármat jelölhetett meg. *N*_{előző félév}=1930, *N*_{következő félév}=1892.

A kereslethiánnyal létszámkategóriától függetlenül a vállalatok hasonlóan magas (40–50% közötti) arányban számolnak a jövőre nézve. Az árfolyamok alakulása szintén mérettől függetlenül várhatóan közel azonos (21–25%-os) arányban érinti majd a cégeket. A nyersanyagok és energia árai leggyakrabban a 250 fő feletti vállalatok körében merül fel lehetséges problémaként (40%), a munkaerő- és szakemberhiány a 10 főnél nagyobb méretű vállalkozásoknál (32–37%), míg a

munkaerővel kapcsolatos költségek a 10–49 fős cégek esetében (40%).

Az ipari cégeknél a nyersanyag- és energiaárak (45%), a kereskedelemben, az építőiparban és a szolgáltató tevékenységet végző vállalkozásoknál pedig a kereslethiány jelenik meg leggyakrabban akadályozó tényezőként (61, 47, illetve 42%).

Üzleti tevékenységet akadályozó tényezők 2019 és 2024 között

A GVI féléves konjunktúrafelvételeinek (2019–2023) eredményei alapján jól látható, hogy a koronavírus-járvány kirobbanását megelőző években rendre a munkaerő- és szakemberhiány akadályozta leginkább a vállalkozások üzleti tevékenységét. A járvány alatt – a korlátozó gazdasági intézkedések hatásai miatt is – jelentősen csökkent ezen tényező szerepe (60%-ról 32%-ra), ellenben a kereslethiányt jelölők aránya a járvány egyes hullámai alatt jelentősen megemelkedett (20%-ról 49%-ra). Ez a két tényező 2021 októberére állt vissza a válság előtti szintre (51%, illetve 23%), ugyanakkor pedig erőteljesen megugrott a nyersanyag- és energiaárakat (13%-ról 28%-ra), valamint az anyagihiányt (11%-ról 24%-ra) jelentős akadályozó tényezőnek tekintő vállalkozások aránya. Ezzel párhuzamosan a kapacitáshiányról beszámolók aránya is nőtt és elérte a két évvel korábbi szintet (14%).

Az orosz-ukrán háború 2022. februári kitörése néhány szempontból alaposan átrendezte a cégek problématerképét. 2022 áprilisában az ellátási láncok megszakadása jelentős problémává vált (24%), de ősze már enyhült ez a probléma (15%). 2022 áprilisában és októberében is magas szinten maradt a munkaerőhiányt említők aránya (45–46%), miközben ősze kereslethiányról már lényegesen többen számoltak be, mint fél évvel korábban (14% helyett 19%). Ezzel párhuzamosan a nyersanyagok és az energia árakat a cégeknek már több mint a fele problémaként jelölte meg (51%), és számottevően emelkedett az árfolyamok

alakulását akadályozó tényezőnek tartó vállalkozások aránya is (32%).

2023 tavaszára a nyersanyagok és az energia árai (53%) lettek az üzleti tevékenységet leggyakrabban akadályozó tényezők, megelőzve a munkaerő- és szakemberhiányt (42%), a munkaerővel kapcsolatos költségeket (30%), az árfolyamok alakulását (29%) és a kereslethiányt (27%). Ugyanakkor az ellátási láncok megszakadása (13%) és az anyagihiány (13%) ekkor kevésbé volt jellemző

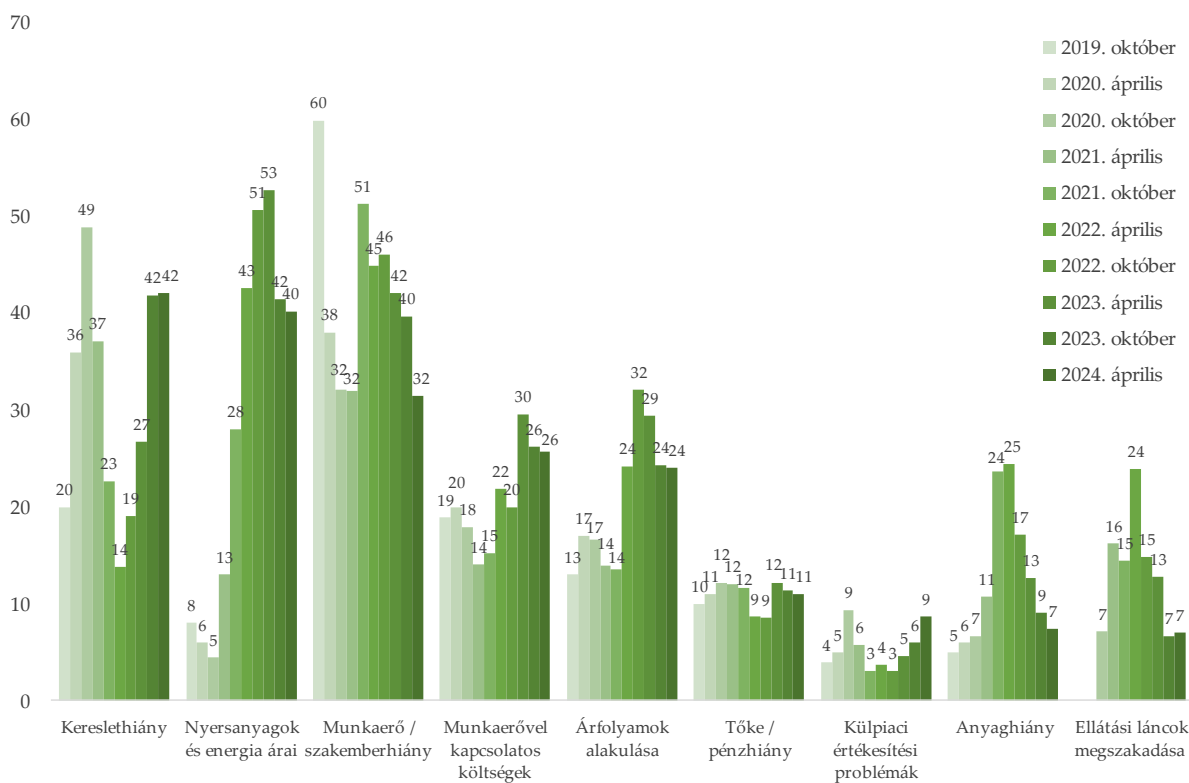
2023 ősze a nyersanyagok és az energia árakat (42%), valamint a kereslethiányt (42%) akadályozó tényezőkként említő vállalkozások aránya volt a legmagasabb (42%), de a munkaerő- és szakemberhiány is nagy arányban érintette a cégeket (40%). Magas volt a munkaerővel kapcsolatos költségeket (26%), illetve az árfolyamok alakulását (24%) problémának érzékelő cégek arányai is. Ezzel szemben az anyagihiány (9%) és az ellátási láncok megszakadása (7%) 2023 ősze már jóval ritkábban akadályozták a cégek üzleti tevékenységét.

A vállalatok szerint legjelentősebbnek tartott akadályozó tényezők 2024 tavaszán is ugyanazok voltak, mint fél évvel korábban, és az említések arányait tekintve is hasonló tendencia rajzolódik ki. Fontos változás, hogy a 2022. októbere óta a legnagyobb problémát jelentő nyersanyag- és energiaárak a kereslethiány (42%) mögött a második helyre esett vissza, hozzáteve, hogy a cégek még mindig jelentős akadályozó tényezőkként tekintenek erre a területre is (40%). További változás, hogy a munkaerő- és

szakemberhiányt megjelölő vállalkozások aránya 8 százalékponttal csökkent (32%), de még így is a harmadik helyet foglalja el a vállalkozások problématerképén. Ezeket a tényezőket a munkaerővel kapcsolatos költségek, illetve az árfolyamok alakulása követik a fél évvel korábban mérttel megegyező arányokkal (26, illetve 24%), majd az adminisztratív terhek (14%) és a tőke-/pénzhiány (11%) következik. Előbbit 2023 októberében vettük fel a vizsgált akadályozó tényezők körébe és azóta az

említések arányának 4 százalékpontos növekedése látható. Utóbbi említése pedig a teljes vizsgált időszakban stabilan 10 százalék körül mozgott. A külpiazi értékesítési problémákat jelölő cégek aránya 2022. októbertől folyamatosan emelkedik, míg az anyagihiányt és az ellátási láncok alakulását akadályozó tényezőnek tekintő vállalkozások aránya 2022. áprilistól folyamatosan csökken. (2. ábra)

2. ábra: A hazai vállalkozások előző félévi üzleti tevékenységét akadályozó tényezők 2019 és 2024 között, százalék

Forrás: GVI 2019–2024

Megjegyzés: Az akadályozó tényezők közül egy válaszadó legfeljebb hármat jelölhetett meg. Az ellátási láncok megszakadását 2020 októberében vettük fel a vizsgált akadályozó tényezők körébe. $N_{2019.okt.}=2261$, $N_{2020.ápr.}=2884$, $N_{2020.okt.}=3133$, $N_{2021.ápr.}=2779$, $N_{2021.okt.}=2198$, $N_{2022.ápr.}=2212$, $N_{2022.okt.}=2114$, $N_{2023.ápr.}=2047$, $N_{2023.okt.}=1800$, $N_{2024.ápr.}=1930$.

NEMZETKÖZI TENDENCIÁK

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozási időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
	Munkanélküliségi ráta	(június)	6,0%	5,9%	5,9%
Németország	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(június)	43,4	46,4	45,4
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(június)	88,6	89,4	89,3
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(június)	98,8		98,5
	Munkanélküliségi ráta	(június)	4,1%	4,0%	4,0%
USA	CB fogyasztói bizalmi index	(június)	100,4	100,0	102,0
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(június)	51,7	51,0	50,9
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(június)	49,5	49,5	49,5

¹ <https://www.ifo.de/en/survey/ifo-business-climate-index-germany>

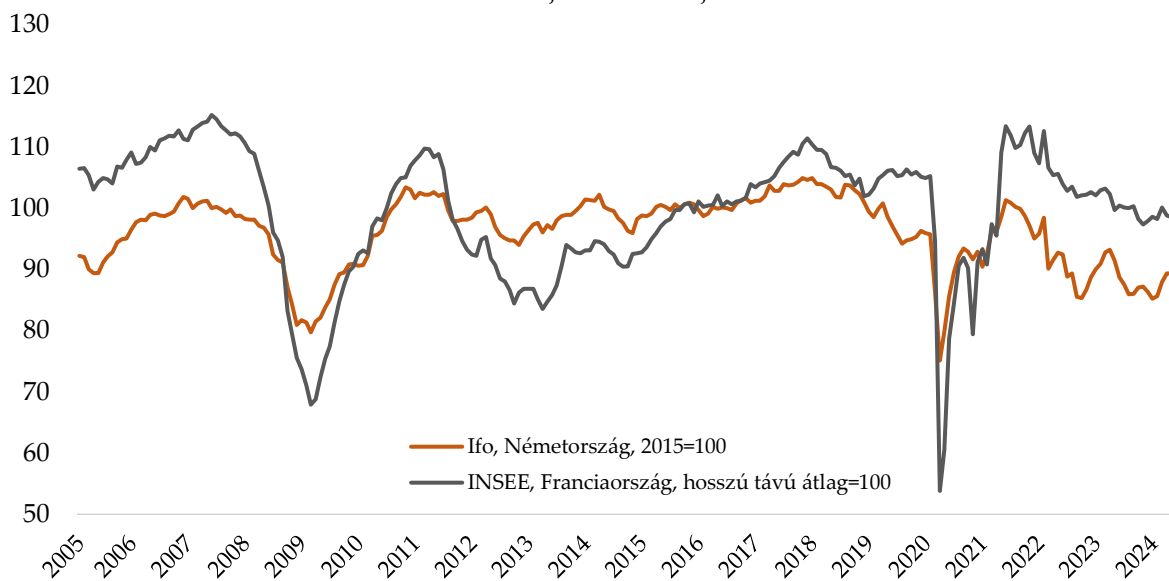
² <https://www.insee.fr/en/statistiques?debut=0&theme=30&conjoncture=23>

További adatok forrása: <https://www.bloomberg.com/markets/economic-calendar>

Németországban - a legutóbbi 4 hónap óta először - az IFO üzleti bizalmi index értéke csökkent júniusban. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) értéke szintén csökkent, míg a munkanélküliségi ráta 6%-ra növekedett. Ezzel ellentétben, a franciaországi INSEE üzleti bizalmi index enyhén javult az előző hónaphoz képest. Az Egyesült Államokban a munkanélküliségi ráta újra nőtt (4,1%-ra) a megelőző hónaphoz képest. A CB fogyasztói bizalmi index csökkent, míg a feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke újra növekedett júniusban. A kínai beszerzési index értéke változatlan maradt az előző hónaphoz képest.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2005. január – 2024. június

Forrás: www.ifo.de, www.insee.fr

KAPCSOLAT

MKIK GVI
1054 BUDAPEST, SZABADSÁG TÉR 7.
TEL: 1/235-05-84
E-MAIL: GVI@GVI.HU
INTERNET: [HTTP://WWW.GVI.HU](http://www.gvi.hu)

KÉSZÍTETTE

HORVÁTH ÁGOSTON, ELEMZŐ
SZÉLL KRISZTIÁN, ELEMZŐ
ZAKARIÁS ADRIENN, GYAKORNOK

KUTATÁSVEZETŐ

NÁBELEK FRUZZSINA, SZAKMAI IGAZGATÓ

2024. JÚLIUS 15.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,
2024. június, Budapest
2024-07-15